

Symboler och Ordförklaringar

14.0 Symboler och Ordförklaringar

Detta kapitel innehåller en översikt, som anger förkortningar för symboler och tillhörande definitioner och beteckningar.

Beteckning	Symbol/förkortning	Enhet	Definition
Avloppsenshet			Tvättställ, badkar och dylikt
Avloppsinstallation			Den del av ett avloppssystem som finns i byggnader med tillhörande tomt
Avloppsström	q	l/s	Det totala spill, dagvatten samt dräneringsvatten som rinner genom en ledning
Avloppssystem			Gemensam beteckning på avloppsinstallation, servisledning, huvudavloppssystem mm.
Avluftning			Anordning som ger lufttillförsel till avluftningsledning. En avluftning kan t.ex. vara en öppning till fria luften, en nedstigningsbrunn, en vakuumventil eller en rens- och inspektionsbrunn
Bakvattenlås			En anordning som kan stängas manuellt eller automatiskt så att det inte kan rinna in vatten i avloppssystemet eller byggnaden vid spärren
BLT			Box Loading Test (test som simulerar markbelastning vid olika temperaturer)
Brunn			Gemensam beteckning på rens- och inspektionsbrunnar, nedstigningsbrunnar, provtagningsbrunnar, dagvattenbrunnar mm.
CE	CE		Europakommissionens märke för överensstämmelse med gällande krav, jfr byggvarudirektivet
CEN			Europeiska standardiseringsorganisationen (European Committee for Standardization)
Dagvatten	D		
Dagvattenbrunn	DB		Brunn avsedd för uppsamling och avledning av regnvatten
Densitet	ρ	kg/m ³	1000 kg/m ³ = vatten - Profuse 950 kg/m ³
Dimension			Karakteristiska utvändiga mått för en komponent. För ett rör/rördel är dimensionen den utvändiga diametern utom för dagvattenrör som normalt benäms med innderdiametern.

Beteckning	Symbol/förkortning	Enhet	Definition
Dimensionerande spänning	σ	MPa, N/mm ²	MRS-värdet reducerat med designfaktor C
DIN	DIN		Tysk standard (Deutsche Industrie Norm)
DIS			Förslag till internationell standard (Draft International Standard)
Dränbrunn	DRB		Brunn avsedd för uppsamling och avledning av vatten från dränledning och, i vissa fall, dessutom uppsamling och avledning av dagvatten
Dräneringsvatten	DR		Grundvatten och nedsipprande ytvatten, som leds in i ett bortföringselement, t.ex. ett dräneringsrör
EAS			Gemensamma europeiska godkännandekriterier för ämnen som kommer i beröring med dricksvatten
Elastomerer			Gummimaterial
ETA			European technical approval
Eten	H H H - C - C - H H H		Eten är en gas som uppstår vid krackning av råolja och är byggstenen i många termoplaster
Eten-Propylen-gummi	EPDM		Används främst till tätning i stora muffogar
Europastandard	EN		Europeisk standard
Europastandard	SS-EN		Europeisk standard som är implementerad som svensk standard
Flexibel fog			En fog som möjliggör axiell förskjutning och vinkelvridning mellan de rörändar som hopfogas
Grundvatten			En hydraulisk beteckning för vattnet i markens porer
Hushållspillvatten			Med hushållspillvatten avses det spillvatten som kommer från vanliga hushåll, inklusive avlopp från vattenklosetter. Hushållspillvatten kan antas komma från bostäder, kontor, ålderdomshem, hotell, skolor, offentliga lokaler eller liknande. Temperaturen på hushållspillvatten kan tillfälligt (max. 2 minuters varaktighet) nå upp till 95 - 100 °C)
Innerdiameter	d_i	mm	
INSTA-CERT	INSTA-CERT 		Gemensamt nordiskt certifieringsorgan bestående av DS, NS, SFS och RISE

Beteckning	Symbol/förkortning	Enhet	Definition
ISO			Internationella standardiseringsorganisationen (International Organization for Standardization)
Kombinerat system			Avloppssystem som leder bort spill- dag- eller dräneringsvattnen genom samma ledningssystem
Kraft	F	N, kN	
Ledningsfall		‰	Förhållandet mellan en ledningssträckas lodräta och vågräta projektion
Liggande ledning			Ledning med ledningsfall 1000 ‰ eller mindre
Luftad ledning			Avloppsledning nedanför en avluftning
Monomer			En enda molekyl, t.ex. eten
MRS	MRS		Minimum required strength; vid denna konstanta belastning håller materialet i minst 50 år
NCS, Nemko			Nemko certification system, tidigare Norsk Standard
Nedstigningsbrunn	NB		Brunn, nedstigningsbar, huvudsakligen avsedd för kontroll, inspektion och rensning av anslutande ledningar
Nitril-Butadien-gummi	NBR		Bensin- och oljebeständigt gummi
NKB	NKB		Den nordiska kommittén för byggbestämmelser
Nominell diameter	DN	mm	
Nominell ringstyvhet	SN	kN/m ²	
Nominellt tryck	PN	bar	Det maximala konstanta trycket i bar vid 20 °C
Nordic Poly Mark			Kvalitetsmärke för INSTA-CERT-certifierade produkter
Normflöde	q/n	l/s	Ett flödesvärde som tilldelats avloppsenheter (t ex diskho, tvättställ) och som används för beräkning av sannolikt flöde i avloppsledningar
NS			Nominell storlek. Används tillsammans med kapacitetsangivelse av avskiljare
NS			Norsk standard
Overall service coefficient	C		Designkoefficient
Polymerisation			Polymerisation sker genom att utsätta t.ex. eten för högt tryck (2000 atm) och uppvärmning till ca 300 °C i närvaro av en katalysator. Om reaktionen får pågå tillräckligt länge blir slutprodukten polyeten
Polykarbonat	PC		Bröttsäkert, elektrisk isolerande och föga brännbart
Polyeten	PE		-(H-C-H)+(H-C-H)- Termoplast av polyolefintyp

Beteckning	Symbol/förkortning	Enhet	Definition
Polymer			Många små molekyler (monomerer) sammansatta till en stor molekyl
Polypropen	PP		-(H-C-H)+(H-C-CH ₃)- Termoplast av polyolefintyp
Polyvinylklorid, styv	PVC		-(H-C-H)+(H-C-Cl)- Styv PVC (utan tillsatts av mjukgörare/ftalat), även kallat PVC-U eller uPVC Termoplast
prEN			Förslag till europeisk standard
Provtagningsbrunn			Brunn för mätning och tagning av vattenprov
Pumpänläggning			Anläggning för bortpumpning av avloppsvatten. Anläggningen består av en eller flera pumpar installerade i en uppsamlingsbehållare eller brunn
Rapid crack propagation	RCP		Test för snabb brottutbredning
Recipient			Beteckning för det element som avloppsvattnet tillåts bortföras till, vattendrag, sjöar, hav eller mark
Regnintensitet	i _s	l/s m ²	Intensiteten för ett regn bestäms av återkomsttid och varaktighet.
Rensbrunn	RB		Brunn huvudsakligen avsedd för rensning av anslutande ledningar med utrustning som kan manövreras från markytan
Råhet	K	mm	E värde som används i Colebrooks formel. Nya ledningar DN ≤ 200 mm 0,01 DN > 200 mm 0,05 Rekommenderade värden Betong, gjutjärn, stål 1,0 PE, PP, PVC 0,2
Rörserie	SDR S		Ytterdiameter/vägg tjocklek $\frac{SDR-1}{2}$
Sannolikt flöde	Q/s	l/s	Det flöde som bestäms genom summering av det totala normflödet från avloppsenheter i installationen och en sannolik samtidig användning av dessa, som används för bestämning av avloppsledningars dimension
Separatsystem			Avloppssystem där spillvatten avleds genom ett rörsystem och regnvatten och dräneringsvatten genom ett annat rörsystem
FI			Finskt certifieringsorgan och standardiseringsorganisation

Beteckning	Symbol/förkortning	Enhet	Definition
Självrengningsförmåga			Ett avloppslödes förmåga att föra med sig fasta partiklar, som annars skulle avsättas i ledningen
Slamlagringsvolym		m ³	Den avskilda slammängd som ryms i avskiljaren
Slow crack growth	SCG		Test för långsam brottutbredning
Smältindex	MFR		Smältindex (Melt mass-Flow Rate)
RISE - Research Institute of Sweden			Svenskt certifieringsorgan och provningsinstitut (tidigare SP - Sveriges tekniska forskningsinstitut)
Spillvatten	S		Vatten som är biologiskt, kemiskt, fysiskt eller termiskt förorenat och som inte kan hänföras till någon av kategorierna regnvatten eller dräneringsvatten
Stamledning			Den del av ett avloppssystem, till vilken servisledningarna ansluts och som för bort avloppsvattnet till en reningsanläggning
SS			Svensk standard
Styren-Butadien-gummi	SBR		Allmänt använd gummityp till vatten- och avloppsmuffar
Svenskt Vatten			Brukarnas branschorganisation
SWEDAC			Svenskt ackrediteringsorgan
Särskilda bestämmelser för certifiering	SBC		Specifikation av regler och provningsomfattning för certifiering
Termoplastisk elastomer	TPE		Med denna elastomer kan tätningringen produceras direkt i anslutningsmuffen
Tillsynsbrunn	TB		Brunn avsedd för kontroll, inspektion och rensning av anslutande ledningar med utrustning som kan manövreras från markytan
Uppdämning			Den höjning av vattenståndet i avloppssystemet som kan uppstå vid stor vattentillförsel, t.ex. vid regn
Vakuumentil			Ventil som öppnar för lufttillförsel till en ledning om det blir undertryck i ledningen
Vattenlås			Luktlös, bestående av vatten
Ytkoefficient	Y	faktor	Den del av regnvattnet som faller på en yta som rinner till avloppssystemet
Ytvatten			Gemensam beteckning för regnvatten och annat, mindre förorenat avloppsvatten, som tillförs från terrängen eller byggnadsytor
Ytterdiameter	Dy	mm	
DK-VAND			Danskt certifieringsorgan och standardiseringsorganisation